

Handläggare: Anders Ödmark

Telefon 08 508 05 178

Dnr 1.2.1-133-2010

Sammanträde 20 april 2010

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Nämndens arbete med underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013 Hässelby - Vällingby

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner underlaget till budget och överlämnar det till kommunstyrelsen

Leif Spjuth
stadsdelsdirektör

Ärendet

Detta är nämndens underlag till kommunstyrelsen inför dess beredning av förslag till budget för staden åren 2011-2013. I ärendet beskrivs trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor, större avvikelser samt behov av nybyggnad, ombyggnad m.m. under kommande treårsperiod. Vidare redovisas ur ett lokalt perspektiv prioriteringar och andra synpunkter, som bedöms vara av värde för stadens översiktliga och långsiktiga planering i enlighet med de övergripande mål för staden som fastlagts av kommunfullmäktige.

Enligt stadsledningskontorets anvisningar ska budgetunderlaget vara kortfattat och övergripande. Trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor, större avvikelser samt behov av nybyggnad, ombyggnad m.m. under kommande treårsperiod ska beskrivas. Dispositionen följer anvisningarna.

Ärendet har sammanställts av stadsdelsdirektörens stab. Behandling har skett i förvaltningsgruppen (15 april), pensionärsrådet (12 april) samt handikapprådet (12 april).

Bilaga Blanketter till stadsledningskontoret

1. Kommunfullmäktiges inriktningsmål

1.1 Stockholm ska vara attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Inflyttningen till stadsdelsområdet ökar påtagligt och utgörs till stor del av personer från andra kulturer. Bostadsbyggande sker i hög takt.

Ett väl utvecklat samarbete pågår med fastighetsägare kring boendemiljö, trygghet, ungdomsfrågor och service.

En genomarbetad plan för stadsdelsområdet över infrastruktur, byggande, kommunikationer, service och rekreation utarbetas under perioden.

Vinsta företagsområde har ledig kapacitet och skulle kunna ta emot ytterligare arbetsplatser om exploateringsmöjligheterna utnyttjas fullt ut.

I Hässelby Gårds centrum pågår utvecklingsarbete enligt BID-konceptet med intressenter från fastighetsägarna, SL, trafikkontoret, näringslivet, polisen och stadsdelsförvaltningen.

I syfte att öka tryggheten planeras och genomförs flera initiativ och åtgärder i samråd med fastighetsägare, polis och andra lokala intressenter.

Arbete med att öka tillgängligheten i stadsmiljön sker löpande enligt Hässelby-Vällingbys tillgänglighetsplan. I samband med ny- och ombyggnadsarbeten i den offentliga miljön genomförs tillgänglighetsanpassningar.

1.2 Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

Ökning av antalet barn i förskoleålder beräknas till ca 5 %. Samarbete med enskilda anordnare fortsätter för att erbjuda förskola för alla familjer som så önskar.

Fortsatt kvalitetsutveckling inom ramen för ”Förskola på 2000-talet”, vilket innefattar utveckling av pedagogisk dokumentation och arbete med stadens indikatormodell.

Andelen barn i förskolan med annat modersmål än svenska fortsätter att öka. Barnens språkutveckling och den mångkulturella förskolan är fortsatt prioriterat utvecklingsområde.

De ungas fritid är viktig, med fortsatt satsning på parklekar, fritidsgårdar, fältverksamhet och sommarverksamhet bl.a. vid dagkollo och strandbaden.

Det självständiga och oberoende kulturlivets engagemang ska utgöra en viktig del av stadsdelsområdets utveckling och vara en del av Hässelby-Vällingbys profil.

Genom riktad kommunikation och nätverksbildande insatser ska förvaltningen inspirera till samverkan kring olika kulturaktiviteter.

Inom äldreomsorgen förväntas behovet av hemtjänst vara relativt konstant medan behovet av vård- och omsorgsboende förväntas öka.

Driften av Hässelgårdens vård- och omsorgsboende planeras att efter ombyggnad ingå i stadens upphandling.

Förutsättningarna för att eventuellt omvandla Skolörtens servicehus till trygghetsboende ses över.

All personal inom äldreomsorgen kommer, utifrån propositionen "Värdigt liv i äldreomsorgen", att praktiskt arbeta för att den äldre ska få leva ett värdigt liv och känna välbefinnande.

Personal som saknar grundutbildning ska erbjudas utbildning under början av planperioden.

Inom stöd och service till funktionsnedsatta löper flera entreprenadavtal ut under slutet av perioden och nya upphandlingar kommer att göras.

Behovet av lönearbete har ökat för personer med lindrig utvecklingsstörning och neuropsykiatriska diagnoser. Det behövs fler aktörer och ytterligare verksamhetsformer, som kan ta emot personer med olika former av funktionsnedsättning på arbetsmarknaden.

Förvaltningen fortsätter att verka för att gruppboendestäder och servicelägenheter inrättas i aktuella nybyggnadsprojekt.

Inom individ- och familjeomsorgen kommer inflyttningen av familjer med svår problematik sannolikt att fortsätta under perioden.

Samverkan kommer att ha fokus på polis, skola och BUP för att komma till rätta med ungdomsproblematiken.

Tidiga insatser för de yngre barnen är viktigt. Även samverkan mellan socialtjänsten och förskolan ska prioriteras.

Inom öppenvården ska de gruppverksamheter vid familjecentralerna, som riktar sig till unga föräldrar, att utvecklas.

Inom socialpsykiatri kommer boendestödet och sysselsättningsverksamheten att upphandlas.

Fortsatt hemflyttning från socialpsykiatriens HVB förutsätter ett samlat stödboende med individuellt utformade stödinsatser samt eventuellt ytterligare ett gruppboende samt fortsatt god tillgång till tränings- och försökslägenheter.

Nya former av boenden och arbetsmetoder i form av daglig tillsyn kommer att behövas för personer med långvarig problematik av missbruk, ofta i kombination av hemlöshet, psykiatriska och fysiska diagnoser

Många av hushåll som är beroende av ekonomiskt bistånd har varit beroende av detta under lång tid. Många står långt från arbetsmarknaden beroende på ohälsa,

socialt utanförskap och bristande kunskaper i svenska. Denna problembild kommer sannolikt att bestå under perioden.

Förvaltningen planerar en servicefunktion som medborgarna kan vända sig till för vägledning, rådgivning i myndighetskontakter, uttolkare av myndighetsbeslut, pappersexercis m.m.

Behovet av arbetsträning bedöms komma att öka. Arbete har påbörjats för att starta förberedande gruppverksamhet för personer som ännu inte klarar att delta i arbetsträning eller praktik.

Det sker stora förändringar i stadsmiljön med många byggnationer av bostäder och bostadskomplement.

Vid exploateringar tas till stor del befintliga ytor för lek och rekreation i anspråk. Det är angeläget att s.k. grönkompensation utgår i samband med exploateringsaffären, så att finansieringen av ersättningsytor säkras.

Under perioden söker nämnden investeringsmedel för följande projekt i prioriterad ordning; ny lekplats i Nälsta, plaskdamm vid Grötfatet, Nälstastråket och Melonparken.

Utifrån resultatet av medarbetarenkäter och särskilda redovisning av det kommunikativa ledarskapet upprättas individuella handlingsplaner och särskilda stödåtgärder.

Förvaltningen kommer att intensifiera arbetet med korttidssjukfrånvaron genom att arbeta med företagshälsovården enligt en särskild process/metod där alla som är sjuka mer än 14 dagar ska konsultera företagshälsovården.

Personalavdelningen fortsätter att samordna särskilda rehabiliteringsmöten på förvaltningen med Försäkringskassan och företagshälsovården.

Medarbetarnas kompetensutveckling ska utvärderas och planeras en gång om året vid medarbetarsamtal med den enskilde.

1.3 Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Förvaltningens strukturerade uppföljningssystem för ekonomistyrning och budgethållning vidareutvecklas genom ökad tyngdpunkt på redovisning av konkreta åtgärder i de lägen där risk för underskott bedöms föreligga.

2. Nämndens verksamhetsområde

Ett attraktivt och tryggt stadsdelsområde

Ökat bostadsbyggande och befolkningsutveckling

Inflyttningen till stadsdelsområdet ökar påtagligt och utgörs till stor del av personer från andra kulturer. Befolkningen förväntas att uppgå till 67 300 år 2013. Bostadsbyggande sker i hög takt.

Ett väl utvecklat samarbete pågår med både kommunala och privata bostadsföretag kring boendemiljö, trygghet, ungdomsfrågor och service med inriktning på att bryta utanförskap och segregation.

I Hässelby Gårds centrum har ett utvecklingsarbete påbörjats enligt BID-konceptet med intressenter från fastighetsägarna, SL, trafikkontoret, näringslivet, polisen och stadsdelsförvaltningen. Arbetet sträcker sig över perioden med syftet att öka tillgänglighet, attraktionsvärde och trygghet inom området.

En genomarbetad plan för stadsdelsområdet över infrastruktur, byggande, kommunikationer, service och rekreation utarbetas under planperioden.

Väl fungerande arbetsmarknad

I Hässelby-Vällingby finns betydligt fler invånare i yrkesverksam ålder än arbetstillfällen. Detta medför omfattande utpendling.

Vinsta företagsområde med ca 2 000 arbetstillfällen har ledig kapacitet och skulle kunna ta emot ytterligare arbetsplatser om exploateringsmöjligheterna utnyttjas fullt ut. En grön hantverksby planeras inom området för att öka dess attraktivitet och antalet arbetsplatser.

Det kommunaltekniska området i Lövsta är värdefullt för industrietableringar, som kan generera arbetstillfällen med sitt strategiska läge vid Mälaren, för t. ex. sjöfart. Detta bör beaktas i samband med den framtida planeringen för Lövstaområdet.

Vällingby Parkstad som nu planeras i Råcksta inom Vattenfalls nuvarande fastighet utgör en intressant möjlighet för ytterligare företagsetableringar i kombination med bostäder och service i ett nytt ABC-koncept.

Ett mål är att öka nyföretagandet med 300 företag under planperioden.

Goda förutsättningar för näringslivet

Ett näringslivsråd har inrättats i syfte att fördjupa kontakterna och dialogen med det lokala näringslivet. Rådets arbete kommer att utvecklas ytterligare under planperioden.

Av betydelse för näringslivets utveckling är om "Förbifart Stockholm" byggs genom stadsdelsområdet samt hur väl den tvärsektoriella kommunikationen mot Järfälla och Kista kan genomföras. Byggandet av Växthusvägens förlängning är väsentligt för att öka tillgängligheten mot Järfälla. Reservatet för en tvärsparväg i området bör bibehållas.

Det är angeläget att befintliga och nya bostäder har goda väg-och kollektivtrafikförbindelser med stadsdelsområdets olika centra och Stor-Stockholms olika noder samt att det finns möjlighet att på ett enkelt sätt nå rekreationsområden. I arbetet med att utveckla trafiksystemet och förbättra framkomligheten tar förvaltningen hänsyn till detta vid samråden med de tekniska förvaltningarna när nya bostadsområden planeras.

Utvecklingen av stadsdelsområdets vattenmiljöer såsom Nälstaån, Råcksta Träsk, våtmarker i naturområden samt Mälarens stränder är angelägna frågor. Nämnden arbetar aktivt med Vattenprogrammet för Stockholm.

Tillgänglighet

Arbete med att öka tillgängligheten i stadsmiljön sker löpande enligt Hässelby-Vällingbys tillgänglighetsplan. I samband med ny- och ombyggnadsarbeten i den offentliga miljön genomförs tillgänglighetsanpassningar. Nämnden deltar aktivt i projektet "Fritid för alla" samt arbetar efter stadens Handikappolitiska program i de delar som berör nämnden.

Trygghet

Ett samlat grepp behövs för att öka tryggheten för stadsdelens invånare. Flera initiativ och åtgärder planeras och genomförs i samråd med fastighetsägare, polis och andra lokala intressenter. En handlingsplan med konkreta åtgärder har upprättats för genomförande under de närmaste åren med syfte att öka tryggheten. Det lokala brottsförebyggande rådet deltar i arbetet.

2.1 Förskoleverksamhet

Under perioden pekar prognosen på en ökning av antalet barn inom förskoleområdet med ca 5 %. Samarbetet med stadsdelens enskilda anordnare fortsätter i syfte att anordna förskoleverksamhet för alla familjer som så önskar.

Flera former av barnomsorg på obekväm arbetstid har tagits fram för att möta den ökade efterfrågan av denna verksamhet.

Parallellt med pågående förskoleutbyggnad behövs en upprustning av de äldre förskolorna, som är slitna och otidsenliga avseende såväl verksamhet som arbetsmiljö.

Fortsatt systematisk kvalitetsutveckling sker inom ramen för satsningen "Förskola på 2000-talet", vilket innefattar utveckling av pedagogisk dokumentation och arbete med stadens indikatormodell. Brukarnas upplevelse av förskolans kvalitet ska

öka. Stadsdelens kvalitetsredovisning ligger till grund för verksamhetens utvecklingsarbete.

Jämställdhetsarbetet inom förskolan kommer få ökat fokus genom forskningscirklar i samverkan med Södertörns högskola. Syftet är att bland annat ta fram strategier och arbetssätt för en genusmedveten pedagogik och samtidigt utveckla förskolornas likabehandlingsplaner.

Andelen barn i förskolan med annat modersmål än svenska fortsätter att öka. Barnens språkutveckling och den mångkulturella förskolan är därför ett fortsatt prioriterat utvecklingsområde.

Särskilda satsningar behövs för att öka andelen högskoleutbildade pedagoger. Såväl utbyggnad som andelen anställda över 60 år ligger till grund för det stora behovet av nyrekrytering

Det befintliga samarbetet med lärarutbildande högskolor stärks och till grund för detta ligger den organisation för verksamhetsförlagd utbildning som finns inom förvaltningen. Det påbörjade arbetet med vidareutbildning av barnskötare till förskollärare fortsätter. Även när det gäller chefsförsörjning görs satsningar, bl.a. i form av stadsövergripande utbildningar, mot bakgrund av att två tredjedelar av förskolecheferna beräknas gå i ålderspension inom en treårsperiod.

Ökad samverkan med socialtjänstavdelningen planeras för att hitta förbättrade förebyggande arbetsmetoder i syfte att hos förskolornas barn och familjer motverka utanförskap. I detta arbete kan verksamheten vid befintliga familjecenter behöva vidareutvecklas.

2.2 Verksamhet för barn och unga

Hässelby-Vällingby ska vara en ytterstadsstadsdel där ungas fritid är viktig, ett växande stadsdelsområde med fortsatt satsning på parklekar, fritidsgårdar, fältverksamhet och sommarverksamhet bl.a. vid dagkollo och strandbaden. Fritidsverksamheterna drivs via entreprenad.

Barn och unga i stadsdelen ska erbjudas förebyggande fritidsverksamhet med en aktiv omvärldsbevakning kring nya trender och strömningar, en lyhördhet för ungas intressen ska råda. Parklekar och fritidsgårdar ska använda intressen som verktyg för att locka och inspirera till nya aktiviteter. Fritidsverksamheten ska vara inkluderande, fånga upp unga och motverka destruktiva beteenden.

Fritidsgårdarna ska genomsyras av ett innovativt utbud av aktiviteter med fokus på det positiva och sunda. Den öppna parkleksverksamheten ska värnas och ge utrymme för utomhusaktiviteter. Parkleken ska vara en trygg mötesplats i närområdet som värnar om spontana aktiviteter och gamla lektraditioner.

Fältassistenterna ska verka uppsökande med gängbearbetning på gator och torg med inriktning på förebyggande arbete. De ska verka på både individ-, grupp- och samhällsnivå samt aktivt samverka med skola, polis, föreningslivet, frivilligorganisationer, socialtjänsten m.fl.

Utrymme ska ges för integrationsarbete i samverkan med verksamheter, föreningsliv, frivilligorganisationer m.fl. med målet att skapa lokala nätverk. En särskild samverkanssatsning på unga vuxna planeras genom "Allhuset mitt i byn".

2.3 Kultur och föreningsverksamhet

Det självständiga och oberoende kulturlivets engagemang ska utgöra en viktig del av stadsdelsområdets utveckling och vara en del av Hässelby-Vällinbys profil.

Genom riktad kommunikation och nätverksbildande insatser ska förvaltningen inspirera till samverkan kring olika kulturaktiviteter. Samverkan ska ske med lokala organisationer, föreningar, frivilligorganisationer, näringsliv, verksamheter och bostadsbolag. Målet är att erbjuda ett rikt och tillgängligt kulturliv som verkar för inflytande, integration, trygghet och mångfald. Genom medborgardialog och processinriktat arbete ska broar byggas mellan olika etniska, generations- och intressegrupper.

En särskild satsning görs på områdena Smedshagen, Hässelbygård och Grimsta, där lokala arbetsgrupper verkar utifrån mångkulturellt synsätt med mål att främja delaktigheten. I samverkan med ungdomsverksamheter och föreningsliv ska särskilda satsningar riktas mot ungdomar och unga vuxna. Förvaltningen ska inspirera och aktivt verka för att lokala kultur- och föreningsnätverk utvecklas. Insatser som främjar innovativa och tillgängliga kulturella mötesplatser ska stöttas.

2.4 Äldreomsorg

I Hässelby-Vällingby förväntas antalet personer som är 80 år och äldre minska med 8 % mellan 2009 och 2013 (antalet äldre mellan 80-89 år minskar med 432 personer medan antalet äldre över 90 år ökar med 136 personer). Åldersgruppen 65-79 år förväntas öka under samma tidsperiod med 8 % (507 personer).

Behovet av hemtjänst förväntas vara relativt konstant under perioden medan behovet av vård- och omsorgsboende förväntas öka något (i och med att antalet äldre över 90 år ökar) och därmed förväntas även kostnaderna för vård och omsorg öka.

Införandet av kundval för dagverksamhet har ännu inte inneburit några ökade transportkostnader på grund av stadsdelens geografiska läge.

Upphandling

Driften av gruppboendena för personer med demenssjukdom på Skolörtens vård- och omsorgsboende upphandlas under 2010. Förutsättningarna för att eventuellt omvandla Skolörtens servicehus till trygghetsboende ses över.

Ombyggnation av ett hus på Hässelgårdens vård- och omsorgsboende påbörjas under 2010. Från och med 15 mars 2010 råder helt intagningsstopp på Hässelgårdens avdelningar med demens- respektive somatisk inriktning. Profilboendet för personer med psykisk funktionsnedsättning flyttas under hösten 2010 till evakueringslokaler i anslutning till Bromma sjukhus. Driften av Hässelgårdens vård- och omsorgsboende planeras att ingå i stadens upphandling enligt lagen om valfrihets-

system (LOV) när ombyggnationen är klar. Ombyggnationen av Hässelgården kan under kommande planperiod innebära underskott av boendeplatser med demensinriktning inom stadsdelens geografiska område.

Kompetens- och kvalitetsutveckling

All personal inom äldreomsorgen kommer att, utifrån proposition 2009/10:116 "Värdigt liv i äldreomsorgen", praktiskt arbeta för att den äldre ska få leva ett värdigt liv och känna välbefinnande genom att bl.a. värna om den enskildes integritet och självbestämmande samt underlätta den äldres inflytande över innehållet och utformningen av hemtjänsten.

Att personal som saknar grundutbildning ska erbjudas utbildning kommer att vara ett fortsatt prioriterat område under början av perioden. Utbildningssatsningar kommer även att genomföras inom områdena demenshandikapp, psykiatri och kost. Det förebyggande arbetet och anhörigstödet ska utvecklas.

Ersättningssystemet för hemtjänst

Ersättningssystemet för hemtjänst är inte anpassat till riktlinjerna. När handläggare ger ut faktisk tid till kund kan det skapa problem för utförarna som har såväl gångtid som tid för dokumentation runt ärendet. Om den beviljade tiden ligger i taket på en ersättningsnivå finns det ingen möjlighet för utförarna att få ärendet och ekonomin i balans. Ersättningssystemet behöver ses över.

2.5 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Kvalitetsuppföljning

Två viktiga uppdrag för förvaltningen är att säkerställa hög kvalitet, dels i den fortsatta upphandlingsprocessen, dels i uppföljningen av genomförda upphandlingar. Arbetet ska ske systematiskt och enligt plan. Mot slutet av planperioden löper flera entreprenadavtal ut och nya upphandlingar kommer att göras.

Arbete

Behovet av lönearbete har ökat för personer med lindrig utvecklingsstörning och neuropsykiatriska diagnoser. Det behövs fler aktörer och ytterligare verksamhetsformer, som med stöd av t.ex. coachning och andra insatser kan ta emot personer med olika former av funktionsnedsättning på arbetsmarknaden. Genom ökat samarbete med arbetsförmedlingen förmedlas kunskapen om målgrupperna som på sikt kan leda till fler lönearbeten.

Samarbetet med entreprenörer som driver de upphandlade dagliga verksamheterna fortsätter. Arbetet med att hitta nya arbetstillfällen och nya verksamhetsformer för målgruppen påbörjades när verksamheterna drevs i kommunal regi. Behovet kvarstår även när verksamheterna drivs på entreprenad.

Boendeplanering

Befolkningsstrukturen i stadsdelen har förändrats på senare år och denna utveckling fortsätter. Allt fler har en bakgrund utanför Norden och kontakter kommer att behöva utvecklas med föreningar, brukare samt anhöriga eller ställföreträdare för att föra en dialog om framtida behov av boende. Förvaltningen behöver utveckla sina kunskaper inom området.

Dialogen med anhöriga till personer som har rätt till bostad enligt LSS fortsätter. Avsikten är att bjuda in till informationsträffar utifrån anhörigas önskemål och intressen. Utifrån inventering av framtida behov av boende och synpunkter, fortsätter förvaltningen att verka för att gruppboendestäder och servicelägenheter inrättas i aktuella nybyggnadsprojekt.

Ny teknik

Verksamheten med personlig assistans kommer att utveckla användningen av datateknik för att bättre ta tillvara personalens resurser och för att säkerställa att brukarna får de timmar de har beviljats.

Bemötande

Fortsatt dialog behövs kring bemötandefrågor med inriktning på kunskap, värderingar, inlevelse och samarbete. För att genomföra förändringar och utveckla verksamheter är det därför viktigt med en kontinuerlig dialog i personalgrupperna och genom dialog på brukar- och anhörigmöten ta tillvara brukares och anhörigas kunskap och erfarenhet.

2.6 Individ och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Barn och ungdom

Anmälningarna till Barn- och ungdomsenheten under 2009 uppgick till drygt 1 500. Ca 700 rörde barn 0-12 år och ca 800 ungdomar 13-20 år. Många anmälningar innehåller mycket allvarlig problematik som kräver stora resurser från förvaltningens sida. Förvaltningens ambition är att barnfamiljers problem ska lösas på hemmaplan. Trots det har antalet nya heldygnsplaceringar ökat jämfört med tidigare år.

Andelen familjer med komplex problematik har ökat. Många har flyttat in från Järvastadsdelarna och många har kommit som flyktingar med anknytning till redan boende i Hässelby-Vällingby. En kategori barn som ibland ej kan bo kvar hemma, är de som kommit till Sverige ett antal år efter föräldrarna. Relationsproblem uppstår ofta i och med att man varit åtskilda under en längre period.

Antalet nya ärenden med familjevåld har ökat. Oftast handlar det om kvinnomisshandel och där barn bevittnat våld. Inte sällan förekommer s.k. hedersrelaterad problematik.

Olika former av kriminalitet är en vanlig orsak till anmälan av ungdomar. Vanligt är rån mot jämnåriga. Det är också vanligt att dessa ungdomar har missbruksproblematik. Skolfrånvaro är också ett område att arbeta vidare med. Samverkan med inriktning att utveckla bättre metoder pågår.

Generellt kommer samverkan även fortsättningsvis att ha fokus på polis, skola och BUP för att komma till rätta med ungdomsproblematiken. Tidiga insatser för de yngre barnen är också mycket viktigt. Även samverkan mellan socialtjänsten och förskolan ska prioriteras.

Barnutredare ska ha ett tätare samarbete med Kvinnofridsteamet i ökad omfattning för att gagna barnen.

I Västerort pågår ett utvecklingsarbete genom projektet Relationsvårdscentrum (RVC) i samarbete med bl.a. polisen. För åren 2011-2013 krävs att samtliga samverkanspartners bidrar ekonomiskt. Förvaltningens ambition är att RVC ska finnas kvar och planerar för detta under hela perioden.

Inflyttningen av familjer med svår problematik kommer sannolikt att fortsätta under perioden. Det är av största vikt att avsätta resurser att möta de behov som uppkommer och vända utvecklingen. De senaste årens socioekonomiska förändringar i stadsdelen har börjat få genomslag i resursfördelningssystemet men fortfarande finns en eftersläpning. Det är också nödvändigt att det finns resurser dels för ett rättssäkert utredningsarbete och dels för att kunna göra tillräckligt genomgripande insatser i enskilda ärenden.

Öppenvården inom barn och ungdom

Gruppverksamheter kommer att utvecklas men aktiviteterna kan komma att förändras beroende på behovet. Målgrupper är bl.a. barn till missbrukare och psykiskt sjuka. Barn som har bevittnat våld erbjuds egen krisbearbetning.

Gruppverksamheten vid familjecentralerna, som riktar sig till unga föräldrar, kommer att utvecklas under perioden. Familjecentralerna är viktiga för att nå gruppen unga föräldrar och för att de ska komma in i sociala sammanhang. Utökad samverkan med förskolan planeras för att hitta arbetsmetoder i syfte att i tidiga år motverka utanförskap.

Förvaltningen avser att 2010 söka medel från Länsstyrelsen för ett projekt med effektivare samordning av de resurser för föräldrastöd som finns inom stadsdelen och övriga staden. Projektets arbetsnamn är "Föräldralinjen" och är tänkt att vara en funktion tillgänglig för allmänheten per telefon för att samordna och hänvisa sökande föräldrar och familjer till rätt instanser. Samverkan ska ske mellan socialtjänst och förskola men även med exempelvis frivilligorganisationer.

Behovet av aktiva förebyggande insatser bedöms öka inte minst för att undvika dyra placeringar. Det är viktigt att avsätta resurser för att "ta hem" barn och ungdomar från dyra akuta placeringar och i stället hitta lösningar på hemmaplan tillsammans med familjerna.

Socialpsykiatrin

Boendestödet kommer att upphandlas under 2010 med planerad verksamhetsövergång i början av 2011. Under 2011 planeras även Sysselsättningsverksamheten att upphandlas.

Under 2010 förväntas kommunfullmäktige besluta om ersättningsnivåer inom socialpsykiatrins valfrihetssystem. Det nya systemet kommer att ställa krav på kommunikationen mellan beställare och utförare. Utbildning planeras. Kostnadsutvecklingen följs noga och ett underlag för att bedöma behovet av förändringar inom utförarverksamheterna tas fram under våren 2010.

Ca 300 personer är aktuella för insats. En viss ökning kan förväntas beroende på befolkningsökningen. Kategorierna unga och personer med barn blir vanligare, likaså personer med diagnosen posttraumatiska stressyndrom. Hässelby-Vällingby ligger mycket högt, jämfört med andra stadsdelar och övriga kommuner i länet, när det gäller andel av befolkningen som under perioden 1997-2004 fick diagnosen psykos och hade kontakt med landstingets psykiatri under året 2003. Under senare år har antalet personer med diagnosen ADHD ökat i stadsdelen.

Antalet långtidsboende på hem för vård och boenden (HVB) har ökat något under 2009. Det är förvaltningens strävan att köpa platser med lägre dygnspris samt att kostnaderna vid nya placeringar delas med landstinget enligt gällande samverkansöverenskommelse.

Hemflyttning till stadsdelsområdet sker genom omdisponering av befintliga lägenheter vid särskilda boenden, stödboende och träningslägenheter, och ett flexibelt utnyttjande av de samlade resurserna. Fortsatt hemflyttning förutsätter ytterligare ett samlat stödboende med individuellt utformade stödinsatser samt eventuellt ytterligare ett gruppboende samt fortsatt god tillgång till tränings- och försökslägenheter. Två lägenheter i det äldre bostadsbeståndet planeras att kopplas till Bräcke gatans stödboende under 2010. Planering finns även för ett stödboende med 8-10 lägenheter i Johannelund där nybyggnation planeras under kommande år.

Vuxenheten

Det är viktigt för personer med långvarig hemlöshetsproblematik att ha möjlighet till träningslägenhet. De kommande åren finns ett fortsatt stort behov av boende i lägenheter som förmedlas av bostadsförmedlingen till detta ändamål.

Förvaltningen har påbörjat ett aktivare samarbete med bostadsföretagen för att hitta bättre arbetsrutiner i kontakterna. Förslag på konkreta dagliga arbetsrutiner för det vräkningsförebyggande arbetet är under omarbetning och förväntas träda i kraft under 2010. Under perioden kommer samarbetet med bostadsföretagen att vara prioriterat. Antalet avhysningar har minskat successivt under senare år. Det framgångsrika arbetet med att förhindra vräkningar ska fortsätta under perioden och resurser avsättas.

Förvaltningen har under år 2009 noterat att unga vuxna med missbruk är en ökande grupp bland dem som aktualiseras inom vuxenheten. Tendensen är att nya

missbruksärenden gäller allt yngre personer där den vanligaste formen av missbruk är narkotiska preparat. Det positiva är att rehabiliteringsmöjligheterna är mycket gynnsamma i de yngre åldersgrupperna.

Arbetsmetoder för att öka tillgängligheten till missbrukarvården för personer 18-25 år har utvecklats genom riktade uppsökande kontakter och snabb hantering vid ansökningar om vård och behandling. Att nå unga vuxna är angeläget då det ger lägre framtida kostnader genom minskad rekrytering till långvarigt missbruk. Det ökar även möjligheten att nå kvinnor, som tenderar vara mer benägna att söka hjälp i unga år.

Ungefär hälften av antalet aktuella klienter under en månad är personer med långvarig problematik av missbruk, ofta i kombination av hemlöshet, psykiatriska och fysiska diagnoser. Dessa är mycket resurskrävande. Nya former av boenden för denna målgrupp kommer under planperioden att behövas i kombination av arbetsmetoder för att möta behov i form av daglig tillsyn och ett värdigt bemötande.

Ett daghärbärge (Vistet) finns i Hässelby och finansieras med externa medel. Förvaltningens ambition är att verksamheten ska drivas vidare under perioden i samverkan med de kyrkliga församlingarna.

Andelen genomförda ASI-intervjuer i missbrukarvården är hög, vilket skapar bra underlag för utredningar samt stöd för verksamhetsutveckling. Under 2009 har förvaltningen medverkat i en utvecklingsgrupp för ASI-databas vilket ger stöd för att ytterligare utveckla möjligheter till verksamhetsuppföljningar och erhålla jämförelsematerial på nationell nivå. Ett fortsatt stöd för uppföljningsarbete inom Stockholm stad är viktigt för att nå framgång i att kunna jämföra och se kommande behov av rätt insatser inom missbrukarvården.

2.7 Stadsmiljöverksamhet

Det sker stora förändringar i stadsmiljön med många byggnationer av bostäder och bostadskomplement. Vällingby-Räcksta (ABC-staden) genomgår en stor förnyelseprocess med bl.a. projektet "Vällingby parkstad" och omfattande bostadsexploateringar. I Hässelby exploateras området vid Johannelundstoppen (Lövsta allé) med 500 lägenheter med varierande upplåtelseform.

Vid exploateringar tas till stor del befintliga ytor för lek och rekreation i anspråk, vilket tillsammans med den stora inflyttningen av barn i området innebär att nya lekplatser och bollplaner måste anläggas i anslutning till de nya bostäderna. Det är angeläget att s.k grönkompensation utgår i samband med exploateringsaffären, så att finansieringen av ersättningsytor säkras.

En lokal parkplan har upprättats och används som ett planeringsinstrument för utveckling av parker och grönområden.

Stadsdelens fyra strandbad utvecklas till fullvärdiga EU-strandbad genom bl.a handikappanpassning och översyn/komplettering av rekreationsanläggningar.

Under år 2007 genomfördes en översyn av fördelningsnyckeln för stadsmiljöverksamheten. Den av kommunfullmäktige antagna fördelningsnyckeln innebär för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd – liksom för övriga tre stadsdelsnämnder i Västerort – att resurstilldelningen successivt minskar. För Hässelby-Vällingby uppgår minskningen fram till år 2011 till ca 20 procent. En översyn av fördelningsnyckeln bör ske under planperioden.

Investeringar i parker och grönområden

En del parkinvesteringar fördelas direkt till stadsdelsnämnderna med hjälp av fördelningsnycklar. En större del av tillgänglig investeringsvolym fördelas efter ansökan. Under planperioden söker nämnden investeringsmedel för följande projekt i prioriterad ordning. Samråd har skett med trafikkontoret.

Projekt/År	2011	2012	2013
Ny lekplats i Nälsta	5,0 mnkr		
Plaskdamm vid Grötfatet		3,5 mnkr	
Nälstråket		0,5 mnkr	4,5 mnkr
Melonparken			0,5 mnkr

Kompletterande underlag per investeringsobjekt har lämnats i särskild ordning till trafikkontoret.

2.8 Flyktingmottagande

Flyktingmottagandet påverkas av omvärldshändelser och förändringar i lagstiftningen. Under 2009 har antalet nyanlända flyktingar med uppehållstillstånd minskat jämfört med tidigare år och personalstyrkan inom mottagningen har anpassats. Enligt ett regeringsförslag kommer staten att i december 2010 överta ansvaret för flyktingmottagandet. Vilken roll stadsdelen kommer att ha i flyktingmottagandet är oklart.

2.9 Ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknad

Sedan hösten 2008 har antalet bidragsberoende hushåll i stadsdelen åter igen börjat öka. I februari 2010 uppgick antalet aktuella hushåll till preliminärt 1 084. Arbetslösheten har ökat men inte i den omfattning som prognostiserades till följd av den förväntade konjunkturutvecklingen. Stadsdelens kostnader för ekonomiskt bistånd har ökat och trenden är att antalet hushåll ökar långsamt samtidigt som antalet personer i hushållen också ökar. Troligen fortsätter den utvecklingen så länge konjunkturen inte vänder upp på ett tydligt sätt. Många av de hushåll som idag är beroende av ekonomiskt bistånd har varit beroende av detta under lång tid. Många står långt från arbetsmarknaden beroende på ohälsa, socialt utanförskap och bristande kunskaper i svenska. Denna problembild kommer sannolikt att bestå under planperioden.

Många arbetstagare har valt att inte tillhöra någon A-kassa. Detta gör att fler arbetslösa än under tidigare perioder av hög arbetslöshet blir beroende av försörjningsstöd.

Det är oklart hur de ändrade reglerna för sjukpenning och sjukersättning kommer att påverka ärendantal och kostnader för ekonomiskt bistånd. Hittills är det endast ett litet antal personer som sökt bistånd p.g.a. de nya reglerna inom sjukförsäkringen. Förvaltningen bedömer att det finns en risk för att de striktare reglerna medför att personer som inte förmår att genomföra arbetsrehabilitering i önskad takt kommer att förlora sin ersättning och därigenom hänvisas till socialtjänsten. Utvecklingen inom sjukförsäkringsområdet kommer att följas noga. En hållbar samverkan med övriga aktörer behövs och kommer att utvecklas.

En ökande andel av stadsdelens befolkning är inflyttad från länder utanför Norden, vilket medför ökat behov av service på olika språk och kulturell kompetens hos förvaltningens personal. Som en del i förebyggande arbete planerar förvaltningen att 2010 skapa en servicefunktion som medborgarna kan vända sig till för vägledning, rådgivning i myndighetskontakter, uttolkare av myndighetsbeslut, pappers-exercis m.m.

2.10 Arbetsmarknadsåtgärder

Förvaltningens arbetsträning i egen regi är en värdefull resurs för att erbjuda personer som står långt från arbetsmarknaden en väg till arbete. Behovet av arbetsträning bedöms öka under de kommande åren. Ett arbete har påbörjats för att starta förberedande gruppverksamhet för personer som ännu inte klarar att delta i arbetsträning eller praktik. Samarbetet med förskoleverksamheten och stadsmiljö- och teknik ska utvecklas så att utelaget får tillgång till permanent lokal och därigenom kan fler arbetsträningsplatser tillkomma.

2.11 Övrigt

Ledarskap/Ledarförsörjning

Utvecklingsprogrammet för ledningsgrupp och chefsgrupp fortsätter. Inom ramen för programmet har förvaltningen formulerat en ledarskapspolicy och en medarbetarpolicy. Dessa ska vara levande dokument och utgångspunkt för regelbundna uppföljningar på olika nivåer i organisationen. Ledarskapspolicyerna ska användas som stöd vid rekrytering av nya chefer/ledare och för utveckling av förvaltningens nuvarande chefer/ledare.

Utifrån resultatet av 2009 års medarbetarenkät och särskilda redovisning av det kommunikativa ledarskapet kommer individuella handlingsplaner och särskilda stödåtgärder att upprättas. Beroende på vad resultatet visar kommer förvaltningen även att överväga generella insatser utöver det som staden erbjuder.

Förvaltningens obligatoriska utbildning för alla chefer kommer att fortsätta inom områdena personal, ekonomi, arbetsmiljö, kommunikation, hälsa, rehabilitering

m.m. Ett angeläget område är satsning på det hälsofrämjande ledarskap som påbörjats med hjälp av Previa.

Hässelby-Vällingby befinner sig i en omstruktureringsprocess då ett stort antal verksamheter konkurrensutsätts. Detta ställer stora krav på ledarskapet. Utbildning i att leda i förändring och avveckling är ett angeläget område.

Ledarförsörjning inom förskolan uppmärksammas mot bakgrund av att två tredjedelar av antalet förskolechefer beräknas avgå med ålderspension under perioden.

Strategisk rekrytering av nya ledare är en viktig framgångsfaktor för en attraktiv arbetsgivare. I detta arbete är en utökad användning av olika personlighetstest tänkbart.

Sjukfrånvaro

Förvaltningen har ett högt sjukfrånvarotal med ett genomsnitt på 10,2% för 2009. Talet har under de senaste åren legat på ungefär samma nivå, men för förskolan och socialtjänsten har sjukfrånvaron minskat under 2009. Under 2009 erhöll förvaltningen medel för ett sjukfrånvaroprojekt. Detta har bidragit till att andelen långtidssjuka minskade med 37 %. Projektet fortsätter till viss del under 2010 med fortsatt fokus på sänkning av långtidssjukfrånvaron. Förvaltningen kommer att intensifiera arbetet med korttidssjukfrånvaron genom att arbeta med företagshälsovården enligt en särskild process/metod där alla som är sjuka mer än 14 dagar ska konsultera företagshälsovården .

Det är inom *äldreomsorgsavdelningens* yrkesgrupper som de högsta sjukfrånvarotalen finns. Avdelningen anslöt sig till MedHelp i februari 2009 och hela förvaltningen följde efter i oktober 2009. Efter utvärdering 2010 beslutas om avtalet ska förlängas.

För att stödja cheferna i deras rehabiliteringsansvar och för att effektivisera arbetet fortsätter personalavdelningen att samordna särskilda rehabiliteringsmöten på förvaltningen med Försäkringskassan och företagshälsovården varannan vecka. Förvaltningen kommer även framöver att intensifiera uppföljningen av sjukfrånvaron genom möten varannan månad där personalavdelningen träffar alla chefer.

I det dagliga arbetet för alla chefer måste arbetet med en aktiv rehabilitering och andra insatser som medverkar till ett gott arbetsklimat fortsätta. Det är viktigt att stärka det hälsofrämjande perspektivet i det systematiska arbetsmiljöarbetet, att ta fasta på de s.k. friskfaktorerna på arbetsplatsen och att öka medvetenheten om hälsa och förutsättningar för hälsa.

Med företagshälsovården som partner, ett 30-tal utbildade hälsocoacher och motiverade chefer kommer förvaltningen att öka satsningen på hälsofrämjande arbete. Det friska ledarskapet innebär att ta upp hälsofrågor i medarbetarsamtal, på arbetsplatsträffar och i andra sammanhang. Satsningen på friskvård i form av eget gym och olika gympa- och avspänningspass fortsätter.

Kompetensförsörjning

Medarbetarnas kompetensutveckling ska utvärderas och planeras en gång om året vid medarbetarsamtal med den enskilde. Det ska vara tydligt för både chef och medarbetare att båda har ansvar för att medarbetarna har en aktuell kompetens. Personalavdelningen kan komma att bli mer engagerad i verksamhetsområdenas arbete med kompetensutveckling genom stadens övergripande uppdrag kring individuella kompetensutvecklingsplaner.

Jämställdhet och mångfald

Förvaltningen har utarbetat en Jämställdhets- och mångfaldsplan som gäller till 2012. Varje enhet ska som ett led i arbetet med jämställdhets- och mångfaldsfrågorna särskilt gå igenom de frågor i medarbetarenkäten som rör mångfald och jämställdhet.

För att få en fortsatt jämförelse har förvaltningen valt att beställa nyckeltal från Jämix under de närmsta åren. Lönekartläggning görs varje år inför lönerevision och det som redovisas där och i Jämix-talen, och som eventuellt påvisar osakliga löneskillnader eller andra förhållanden, ska få uppmärksamhet och åtgärdas.

Vid rekrytering av ledare i organisationen ska förvaltningen i större grad se till att mångfalden i chefsgruppen totalt speglar mångfalden hos medborgarna.

3. Sammanfattande ekonomisk analys

För att nå hög kostnadseffektivitet och utfall i balans med budget behövs kraftfullt och tydligt arbete med fortsatta åtgärder i samtliga verksamheter. Utgångspunkt är det arbete som pågår för att effektivisera förvaltningens inre arbete – exempelvis översyn av arbetssätt, metoder och rutiner. Förvaltningens strukturerade uppföljningssystem för ekonomistyrning och budgethållning vidareutvecklas genom fokus på konkreta åtgärder i de lägen där risk för underskott bedöms föreligga.

Nämnden redovisade år 2009 överskott på 11,7 mnkr vilket kan jämföras med underskott på 1,7 mnkr år 2008. Nettokostnaderna har i budget 2010 ökat med 27,8 mnkr jämfört med budget 2009, vilket motsvarar en ökning med 2,0 %. Besparingar i budget p.g.a. av effektivitetsåtgärder som gemensamma lösningar inom ekonomi och IT har dock inte kunnat identifieras i arbetet med 2010 års budget utan kostnaderna måste bäras av verksamheterna.

Kommunfullmäktiges plan ger Hässelby Vällingby stadsdelsförvaltning en minskad budget 2011-2013. Kostnadsökningar till följd av löneavtal, hyresökningar m.m. beräknas därför behöva täckas av ytterligare effektiviseringar i verksamheterna. Enligt plan (prestationsförändringar ingår ej):

	VP 2010	Plan 2011	Plan 2012	Plan 2013
Nettokostnad	1 443,4	1 432,5	1 430,1	1 430,1
Förändring, mnkr		-10,9	-2,4	0,0

Förändring, %		-0,8%	-0,2%	0,0%
---------------	--	-------	-------	------

Förvaltningen har verksamheter där tilldelad budget historiskt inte täckt verksamhetens kostnader (se avsnitt 3.1 Drift). Arbetet med att nå en ekonomi i balans med budget inom dessa verksamheter sker löpande med stöd av noggrann uppföljning av både ekonomi och prestations- och nyckeltalsutveckling samt prognosarbete. Åtgärder tas fram då budgetunderskott befaras. Kostnadseffektivitet förväntas nås genom minskad sjukfrånvaro, effektivisering av administration och lokalutnyttjande samt att strikt följa lagar och stadens riktlinjer för olika biståndsbeslut.

3.1 Drift

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Verksamheten har visat underskott flera år i rad, år 2009 var underskottet 9,6 mnkr. De medel, som beräknas i stadens resursfördelningssystem är inte tillräckliga för att finansiera verksamheten. Inom stadsdelen finns två privata vårdgivare som tillsammans har tre gruppbofästelser som vänder sig till personer som har diagnoser autism eller autismliknande tillstånd. Gruppbofästelserna har en verksamhetsinriktning med vårddygnspriser som ligger betydligt över vad resursfördelningssystemet ger som ersättning till stadsdelsnämnden. Betalningsansvaret åvilar Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd i och med att de som placeras blir folkbokförda i stadsdelen.

Ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsstöd och flyktingmottagning.

Den fortsatta inflyttningen till stadsdelen – främst direkt från utlandet men även genom omflyttning inom staden och då företrädesvis från Järvafältet, tillsammans med ett ökat antal bidragstagare ställer ökade finansiella krav på nämnden (se avsnitt 2.8-2.10). Flyktingmottagandet har visat underskott de senaste åren och med sjunkande antal flyktingar handhas den av en mycket liten enhet idag där ytterligare effektiviseringar är svåra att uppnå tillika med den osäkerhet som råder kring ändrad ansvarsfördelning mellan stat och kommun. Den idag prestationsrelaterade budgeten täcker inte till fulla kostnaderna. Underskottet år 2009 var 2,9 mnkr.

Individ- och familjeomsorg

Det finns en ökad problematik och ökning av ärenden inom Individ- och familjeomsorgen (se avsnitt 2.6) vilket har gett underskott inom verksamheterna de senaste åren. År 2009 visade underskott på 7,0 mnkr. Åtgärder för att nå budgetbalans arbetas fram men akuta insatser i form av exempelvis jourhemsplaceringar motverkar ofta genomförda åtgärder.

Äldreomsorg

Inom äldreomsorgen har ersättningen i 2010 års budget till utförare ökat vilket medför ökade kostnader för beställaren. I och med att allt större del av verksamheten är upphandlad och de fria valen inom hemtjänst blir förvaltningens roll att beställa och därmed även bärare av det högre kostnadsläget. Detta tillsammans med

att ersättningsnivåer inom hemtjänst inte är anpassade till stadens riktlinjer innebär att det behövs åtgärder inom äldreomsorgen för att undvika underskott.

Stadsmiljöverksamhet

Stadsmiljöverksamhet har sedan 2007 fått en minskad budget genom fördelningsnyckeln. Budgeten är idag på en sådan nivå att underhållet i park, strandbad och gatumiljö i stadsdelen kan komma att påverkas.

3.2 Investeringar

Förvaltningen har investeringar i park och miljö samt i maskiner och inventarier. En del *parkinvesteringar* fördelas direkt till stadsdelsnämnderna med hjälp av fördelningsnycklar. En större del av tillgänglig investeringsvolym fördelas efter ansökan. Under planperioden söker nämnden investeringsmedel för projekt redovisade i tabell i avsnitt 2.7. Investeringar i *maskiner och inventarier* beräknas till 6,7 mnkr per år under planperioden. En viss försiktighet med investeringar finns dock hos verksamheterna då de genererar avskrivnings- och räntekostnader under påföljande år.

5. Lokalförsörjningsplan

I stadsdelsområdet pågår bostadsbyggande i en hög takt under en lång tid framöver. Bostadsbyggnadsprogrammet beräknas fram till år 2018 generera en befolkningsökning om ca 4 931 invånare eller 7,7 %, enligt USK (2010). Befolkningen i stadsdelsområdet utvecklas enligt följande:

År	2010	2013	2018
Total befolkning	63 928	67 289	68 859

Stadsdelsförvaltningens lokalbestånd kommer under år 2010 att ha följande sammansättning:

Verksamhetsområde	Yta kvm
Förskolor	29 192
Socialtjänst - psykiskt funktionshindrade	9 819
Socialtjänst - funktionsnedsättning	7 910
Äldreomsorg	36 449
Administrativa och verksamhetslokaler ("SDF-Huset")	7 853
Tomställda lokaler	779
Övriga lokaler	2 796
Summa ca	94 798

Hyresförändringar

Förvaltningen uppskattar kostnadsökningar för lägenhets- och lokalkostnader exponerade mot förändringar av KPI till ca 1,5 % på årsbasis. Den samlade hyreskostnaden för lokaler respektive intäkter för lägenheter uthyrda i andra hand (hän-syn taget till moms) på årsbasis 2010 beräknas enligt följande (år 2009 finns med som jämförelse):

	2009	2010
Bruttohyreskostnad	117,0 mnkr	119,6 mnkr
Hyresintäkt	41,3 mnkr	43,2 mnkr
Nettohyreskostnad	75,7 mnkr	76,4 mnkr

Övergripande åtaganden

FN:s standardregler för människor med funktionsnedsättningar - All ny-, om- och tillbyggnad ska planeras så att byggnaderna blir tillgängliga för alla.

Stockholms miljöprogram - Miljöprogrammets sex mål är vägledande vid alla beslut i nämnderna i staden och miljöarbetet ska stärkas på lokal nivå.

FN:s barnkonvention - Vid ny-, om- och tillbyggnad ska alltid och konsekvent beaktas de åtgärder som kan utföras i det enskilda projektet för att tillgodose barns behov av lek med hänsyn till olika åldrar, från förskoleåldern till tonåringar.

Sammanfattande synpunkter:

- *Samlad bedömning av nämndens nuvarande lokaler, i relation till behov*

Det föreligger idag ett underskott på förskoleplatser i stadsdelarna Vällingby, Hässelby strand och Hässelby gård. När det gäller äldreomsorgen föreligger ett litet överskott på platser. I övriga verksamheter råder det inom stadsdelsnämndens ansvarsområde i stort sett balans mellan tillgång och efterfrågan.

- *Samlad bedömning av förändringar i lokalbehov med hänsyn till befolkningsutvecklingen.*

Tidvis uppstår underkapacitet för förskoleplatser i expansiva områden eftersom processerna för att ta fram nya lokaler är tidskrävande. Förvaltningen har svårt att få igenom projekt då kostnaderna för ny- om och tillbyggnader är höga. Inhyrningen av försöks-, stöd- och träningslägenheter ökar bl.a. på grund av den ökade inflyttningen. Inom äldreomsorgen väntas något ökade behov under treårsperioden. Med hänsyn till ombyggnationen av Hässelgården kan ett underskott av boendeplatser med demensinriktning uppstå inom stadsdelens geografiska område.

- *Sammanfattning av planerade förändringar i lokalbeståndet och strategi.*

Förskolelokalerna behöver utökas för att klara ökade behov. Arbetet med att tillgodose servicebehov i form av förskoleplatser fortgår. Planen är att det ska ske främst genom nybyggnad och i viss mån tillbyggnad av förskolor. En fördel med nybyggnad är att mindre förskolor i dåligt skick kan rivas.

En viss minskning av antalet platser på Hässelgården utreds i samband med underhåll och anpassning till arbetsmiljökrav.

- *Omständigheter som hindrar ett effektivt och rationellt lokalutnyttjande.*

Det finns fortfarande ett underhållsbehov i lägenheterna inom äldreboendena. Förvaltningen besiktar själv lägenheterna för att korta tiderna som lägenheterna står tomma inför underhåll. I övrigt har genomförda rationaliseringar de senaste åren lett till att lokalutnyttjandet är effektivt inom de flesta verksamheter.

- *Långsiktig och översiktlig bedömning av lokalkostnadernas utveckling över tiden.*

Den beräknade ökningen med ca 3 000 invånare till år 2016 kommer att ställa krav på ökad effektivisering om inte lokalkostnaderna ska öka. Med utgångspunkt i nuvarande lokalkostnader för verksamheten och framtida behov kan lokalernas bruttokostnader mnkr (inklusive lägenheterna) uppskattas enligt följande:

Lokaltyp / År	2010	2011	2012	2013
Förskolor	36,0	38,0	40,0	42,0
Socialtjänst	21,8	22,3	22,6	23,2
Äldreomsorg	47,8	49,3	51,0	53,0
Administration mm	10,6	10,0	10,2	10,4
Tomställda lokaler	0,6	0,4	0,5	0,5
Övriga lokaler	2,8	2,9	3,0	3,1
Summa	119,6	122,9	127,4	132,2

I de översiktligt uppskattade lokalkostnaderna har viss hänsyn tagits till den raka avskrivningen inom staden och hyreshöjningar i förhyrda lokaler. Dock behöver uppgifterna studeras mer i detalj om vittgående värderingar och val ska göras.

5.1 Inledning

Förskola

För att möta de ökade behoven p.g.a. bostadsutbyggnaden föreligger behov av ytterligare förskolelokaler i stadsdelarna Hässelby gård, Hässelby strand och Vällingby. Nybyggnation av förskolor ger möjlighet att slå ihop mindre förskolor och avveckla lokaler i sämre skick.

Avdelningen för Socialtjänst – f.d. Individ och familjeomsorg

För lokaler och lägenheter för psykisk funktionsnedsättning råder balans mellan tillgång och efterfrågan. Behovet väntas dock öka i takt med befolkningsökningen.

Avdelningen för Socialtjänst – f.d. Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Obalans mellan tillgång och efterfrågan råder i staden när det gäller lägenheter för personer med funktionsnedsättning. Efterfrågan är större än tillgången och behoven väntas öka i takt med befolkningsökningen.

Äldreomsorg

Behovet av lokaler förväntas öka något under planperioden.

Administrativa lokaler och verksamhetslokaler

Lokalerna på Hässelby Torg 20-22 m.fl. utnyttjas fullt ut för administration och olika verksamheter.

Tomställda lokaler

Förvaltningen har till hösten hyreskontraktet för arbetssökarverksamheten kvar på Sorterargatan 23. Ansökan om bidrag för denna tomställning görs från SLK.

Delar av kostnaderna för tomställda lokaler kan hänskjutas till outhyrda lägenheter i samband med byte av hyresgäst.

Övriga lokaler

När det gäller övriga lokaler är uppfattningen den att behov och efterfrågan är i balans.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra faktorer som förändrar behovet av lokaler

Förskolan

Befolkningen i ålderssegmentet 1-5 år uppgår enligt senaste statistikuppgift från Usk (2009) till ca 4 341 barn år 2010. Stadsdelens förskoleverksamhet kan i dag tillhandahålla totalt 3 850 platser. Då inräknas både allmän förskola, familjedaghem och enskilt drivna förskolor.

Prognosen för antalet 1-5-åringar i befolkningen är 4 645 individer år 2013 därefter beräknas antalet minska till 4 418 individer år 2018.

Avd. för Socialtjänst - f.d. Individ och familjeomsorg

Befolkningsökningen med c:a 5,3 % (åren 2010-13) innebär att behoven av insatser ökar i motsvarande grad.

Avd. för Socialtjänst – f.d. Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Befolkningsprognosen visar på ett ökat antal invånare vilket i motsvarande grad bedöms öka antalet personer som behöver omsorg.

Äldreomsorg

I Hässelby-Vällingby ökar, enligt senaste prognos, antalet personer som är 90 år och äldre med 136 personer medan antalet inom åldersgruppen 80-89 år minskar med 432 personer mellan åren 2010 och 2013. Åldersgruppen 65-79 år förväntas öka med 507 personer mellan åren 2010 och 2013.

Folkmängd 31 december för respektive år (USKs områdesfakta)

	<i>Antal</i>	<i>Prognos</i>	<i>Prognos</i>
<i>Åldersgrupp</i>	<i>31 dec 2009</i>	<i>31 Dec 2013</i>	<i>31 dec 2018</i>
65-79 år	6 309	6 816	7 265
80-89 år	3 148	2 716	2 238
90- år	543	679	699
Summa	10 000	10 211	10 202

Erfarenhetsmässigt ökar efterfrågan på gruppboende för personer med demenssjukdom för åldersgruppen över 90 år. Det gäller även personer som närmar sig 90 år inom åldersgruppen 80-89 år. Om behovet av demensboende ökar med anledning av detta, kan det tillgodoses genom omdisponering inom stadsdelens befintliga vård- och omsorgsboenden.

Administrativa lokaler och verksamhetslokaler

Det kan antas att personalen för vissa verksamheter i de stadsdelsgemensamma lokalerna ökar i paritet med befolkningsökningen, eftersom verksamheten riktas mot medborgarna.

Övriga lokaler

Med anledning av att befolkningen ökar kan det bli aktuellt att inrätta ytterligare verksamhetslokaler. Detta är dock svårt att precisera.

5.3 Kapacitet

Förskolan

Förvaltningen har idag 51 förskolor i drift om totalt 29 192 kvm lokaler för totalt 2350 barn. Kapacitetsutnyttjandet är idag c:a 100%. Det går i genomsnitt ca 46 barn på varje förskola och varje plats upptar i genomsnitt 12,4 kvm.

Avd. för Socialtjänst - f.d. Individ och familjeomsorg

Det totala antalet platser i boenden och lägenheter är c:a 160 st och samtliga dessa platser utnyttjas vilket ger ett kapacitetsutnyttjande om 100%. Ca 300 kvm lokaler disponeras för Familjecenter, Öppenvårdsenhet, Ungdomsmottagning och Hemvårdslokal samt för arbetsträningsverksamhet. Ungdomsmottagningen hyrs i samverkan med Bromma stadsdelsnämnd och Landstinget. Hässelby-Vällingby står för 25 % av lokalkostnaden, ca 100 tkr/år.

Vuxenenheten disponerar c:a 6 500 kvm för jour-, försöks-, och träningslägenheter. Vuxenenheten disponerar även en lokal om 92 kvm för öppen verksamhet för missbrukare. Inom socialpsykiatri disponeras 850 kvm lokaler för sysselsättning och fritid m.m.

Avd. för Socialtjänst – f.d. Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Det totala antalet platser i boenden och lägenheter är 83 st och samtliga dessa platser utnyttjas vilket ger ett kapacitetsutnyttjande om 100%. Totalt disponeras 5753 kvm för olika slag av boenden samt 2157 kvm för daglig verksamhet vilket ger en lokalyta om 7 910 kvm.

Äldreomsorg

Det totala antalet platser i äldreboendena är 494 st. Hässelgårdens (122 st), Skolörrens (144 st) och Koppargårdens (228 st) lägenheter. I början av mars stod 19 lägenheter tomma i väntan på underhållsåtgärder. Kapacitetsutnyttjandet var i början av mars c:a 96 %. Lokaler för äldreomsorg omfattar ca 36 000 kvm i form av sjukhem, gruppboenden, ålderdomshem, servicehus, dagverksamhet och lokaler för hemtjänstpersonal.

Administrativa lokaler och verksamhetslokaler

Stadsdelsförvaltningens huvudkontor rymmer inte bara administration utan även en hel del verksamheter. Lokalerna omfattar ca 300 arbetsplatser på ca 7 445 kvm (ca 24,8 kvm/arbetsplats). Förvaltningens administration använder en begränsad del av dessa lokaler, verksamheterna använder huvuddelen.

Övriga lokaler

Övriga lokaler utgör ca 2 796 kvm och utgörs av parklekar och fritidsgårdar.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

Förskola

För att anpassa lokalbeståndet i proportion till befolkningsökningen erfordras ytterligare ca 275 förskoleplatser till och med 2013. Detta vid en uppskattad täckningsgrad om 90 % av befolkningen. Hänsyn har tagits till att allmän förskola för 3 åringar införs under perioden.

Planerade omstruktureringar:

De befintliga förskolelokalerna är i behov av renovering och uppgradering när det gäller skick och standard, verksamhetsanpassning, utvändig miljö mm. Flertalet lokaler är ca 25 år eller äldre, det innebär att värmesystemen har brister och att ventilationsinstallationer samt kök inte följer dagens krav och regler. Äldre förskolor med stort underhållsbehov, otidsenliga planlösningar mm. bör fasas ut och ersättas med nya förskolor.

Utförandeprojekt - Beslutstatus:

Flera projekt pågår för att täcka behoven av förskoleplatser. Projekten åskådliggörs nedan. Uppgifter om tillkommande platser är preliminära. Definitiva kapacitetstal kommer att anges i respektive förhyrningsärende, inriktnings- och genomförandebeslut.

Beslutsstatus										
Förskolor	Förstudie	Start-PM	Utredning	Inrikt.beslut	Förslagsh.	Genomf.besl.	Upphandling	Entreprenad	Skyddsround	Avslutning
Blomsterkungsvägen 235	X	X								
Smedshagsvägen 5	X	X	X							
Måbärsstigen 39 – utbyggnad	X	X	X	X	X	X	X			
Håsjögränd 10-12	X									
Johannelund - ny förskola	X									

X:en anger vilket skede som pågår i mars 2010

Noteringar:

Blomsterkungsvägen – om- och nybyggnad. Verksamheten på Blomsterkungsvägen 235 har evakuerats till paviljonger på Lingonrisgränd p.g.a. brister i lokalerna. Innan hyrestiden på paviljongen går ut ska stadsdelen har renoverat/byggt en ny förskola på tomten.

Smedshagsvägen 5 – tillbyggnad. Förskolan är en 2-avdelningsförskola som byggs till med 2 avdelningar eller ca 34 platser. Förskolan beräknas stå klar tidigast 2012-2013.

Måbärsstigen – tillbyggnad. Förskolan byggs ut med 36 platser. Beräknas stå klar 2011.

Håsjögränd 10-12 - Nybyggnad. Förskola planeras med 60-72 platser. Kan stå klar tidigast 2012-2013.

Johannelund - Nybyggnad. I samband med bostadsexploateringen vid Johannelund / Lövsta Allé har en förskoletomt planerats. Den privata förskoleentreprenören Pysslingen vill bygga en förskola med 60-90 platser. Förskolan kan stå klar tidigast år 2012.

Avd. för Socialtjänst – f.d. Individ och familjeomsorg

Lokalbeståndet bedöms öka på lång sikt i proportion till befolkningsökningen. En kontinuerlig översyn av lokalerna pågår för att totalt minska lokalhyrornas andel av budget.

Utförandeprojekt - bostäder:

Aktuella projekt anges nedan. Uppgifter om kostnader anges i respektive förhyrningsärende, inriktnings- och genomförandebeslut.

Beslutsstatus	Förstudie	Start-PM	Utredning	Inrikt.beslut	Best.	Förslagsh.	Genomf.besl.	Upphandling	Entreprenad	Avslutning
Johannelund / Lövsta Allé, gruppbo- stad 10 stödlägen- heter och 1 st servicebostad	x									

Noteringar:

Johannelund - 10 stödlägenheter och 1 servicebostad har begärts för socialpsyki-
atrin.

Avd. för Socialtjänst – f.d. Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Antalet lägenheter behöver på sikt utökas. Förvaltningen utreder och återkommer
till nämnden med underlag för beslut.

Utförandeprojekt – beslutstatus:

De projekt som är aktuella för att inrätta nya enheter presenteras nedan. Uppgifter
om kostnader anges i respektive förhyrningsärende, inriktnings- och genomföran-
debeslut.

Beslutsstatus	Förstudie	Start-PM	Utredning	Inrikt.beslut	Best.	Förslagsh.	Genomf.besl.	Upphandling	Entreprenad	Avslutning
Johannelund/ Lövsta Allé, gruppbo- stad 8 st lgh	x									
Vattenfallet, i Råcksta, 10+1 st lgh	x									

Noteringar:

Johannelund. Avdelningen har begärt en gruppbo-
stad med 7 lägenheter och 1 ser-
vicebostad i Johannelund. Inflyttning beräknas tidigast under 2012.

Vattenfallet 2. I det planerade bostadsområdet i Råcksta har avdelningen begärt 10
servicelägenheter och 1 för personal. Inflyttning beräknas tidigast till 2012.

Äldreomsorg

Planerade omstruktureringar gäller främst lokalerna på Hässelgården. En utred-
ning pågår om uppsägning av gemensamhetslokaler på Hässelgårdens entreplan,
utom de delar som tillhör friskvården. En idé har även väckts om att Hässelgård-
dens C hus växlas mot hus-B så att hus-B tillförs stadsdelsnämnden medan Hus-C
återgår till fastighetsägaren.

Micasa har tillfrågats om det skulle vara möjligt att bygga till varje avdelning i Skolörten äldreboende med en lägenhet d.v.s. en utökning från 8 till 9 lägenheter per avdelning eller totalt 6 st nya lägenheter. Detta är en nödvändig åtgärd för att få lönsamhet i driften av äldreboendet.

Projekt som är aktuella antingen för att inrätta nya enheter, för att uppfylla myndighetsanmärkningar, avveckling eller andra lokalåtgärder anges nedan med notering om ärendenas beslutsstatus. Gällande kostnader anges i respektive avvecklings- eller förhyningsärende, inriktnings- och genomförandebeslut.

Beslutsstatus	Förstudie	StartPM	Utredning	Inrikt.beslut	Best.	Förslagsh.	Genomf.besl.	Upphandling	Entreprenad	Avslutning
Äldreomsorg										
Hässelgården, ombyggnad	X	X	X	X	X	X	X	X		

X:en anger vilket skede som pågår i mars 2010

Hässelgården – En ombyggnad av lägenheternas badrum av arbetsmiljöskäl i hus-A pågår. Om hus C växlas mot B-huset kommer även hus B byggas om mot slutet av perioden 2011-2013.

Administrativa lokaler och verksamhetslokaler

Förändringar i lokalerna kan behöva genomföras om behovet av kontorsplatser ökar. Det gäller i första hand verksamheter som är direkt kopplade till folkmängdsökningen, flyktingmottagandet och andra behov inom socialtjänsten.

Planerade omstruktureringar:

Effektivisering av lokalanvändningen pågår successivt, under 2010 planeras två mindre kontrakt om totalt c:a 450 kvm att utgå när lokaler sägs upp. Vidare sägs den lokal om 195 kvm upp som nämnden hyrt tillsammans med polisen.

Övriga lokaler

Förvaltningen väntar inga större förändringar för övriga lokaler.

5.5 Kostnadsutveckling

Förskola

Förvaltningen bedömer att de totala kostnaderna för förskolelokalerna kommer att öka på grund av befolkningsökningen. Förvaltningen planerar utöver detta att tillsammans med SISAB modernisera ett antal objekt vilket också bidrar till ökade hyreskostnader under perioden.

Hyreskostnaden för en förskoleplats år 2010 uppgår i genomsnitt till ca 15 000 kr/plats, exklusive öppen förskola och allmän förskola. År 2010 har förskolorna en

hyreskostnad på c:a 36 mnkr/år. Öppen förskola och allmän förskola har en hyreskostnad 0,2 mnkr/år. För år 2010 beräknas de samlade hyreskostnaderna bli:

Bruttohyreskostnad år 2010	36,0 mnkr
Hyresintäkt år 2010	0 mnkr

Avd. för Socialtjänst – f.d. Individ och familjeomsorg

Förvaltningen bedömer att kostnaderna för lokalbeståndet när det gäller lägenheter ökar i proportion till befolkningsökningen.

Bruttohyreskostnad år 2010	11,4 mnkr
Intäkt år 2010	10,0 mnkr

Avd. för Socialtjänst - f.d. Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen bedömer att kostnadsförändringen för lokalbeståndet ökar i proportion till befolkningsökningen.

För lägenheter exponerade mot kostnadsförändringar är hänsyn tagen till uppskattad ökning med 1,5 % på årsbasis. För 2010 förväntas lokalkostnaderna för denna del inom avdelningens ansvarsområde uppgå till:

Bruttohyreskostnad år 2010	10,4 mnkr
Intäkt år 2010*	5,4 mnkr

*Uppskattat värde då resultatet av dom i hyresnämnden ej ännu summerats vid lokalförsörjningsplanens sammanställning.

Äldreomsorg

Förvaltningen bedömer att hyreskostnaderna kommer att öka på grund av den ombyggnad av Hässelgården som inletts. En motverkande faktor till ökade kostnader är att alltför många lägenhetskontrakt går in i blockförhyrning varvid de tar en del av kostnaderna för gemensamhetslokaler.

Bruttohyreskostnad år 2010	47,8 mnkr
Intäkt år 2010	27,0 mnkr

Administrativa lokaler och verksamhetslokaler

Förvaltningen ska öka effektiviteten i lokalerna för att möta de eventuella behov som uppstår på grund av befolkningsökningen. Uppsägningar av lokalerna på entréplan i förvaltningshuset och polislokalen ger en minskad hyra om c:a 800 tkr per år från och med 2011 under förutsättning att dessa lokaler sägs upp som planerat.

Bruttohyreskostnad år 2010	10,6 mnkr
Intäkt år 2010	0,5 mnkr

Tomställda lokaler

Bidrag om 0,3 mnkr planeras sökas för lokalen på Sorterargatan 23.

Bruttohyreskostnad år 2010	0,9 mnkr
Intäkt år 2010	0,3 mnkr

Övriga lokaler

Hyrn för fritidsgården Åkermynatan har gått upp med 400 tkr till 600 tkr p.g.a ytan har ökat. Hyrorna för parklekarna har ökat fr.o.m. januari 2010 till 670 tkr.

Bruttohyreskostnad år 2010	2,8 mnkr
Intäkt år 2010	0,0 mnkr

5.6 Övrigt

Förskola

Förskolorna på Snödroppsgränd 27 och Fyrklöversbackarna kan komma att rivas p.g.a bostadsutbyggnad. De har tidigare varit objekt för utbyggnad. För att ersätta dessa kommer minst en ny förskola om 4-6 avdelningar behöva byggas med start ca år 2013.

Avd. för Socialtjänst - f.d. Individ och familj

Särskilt bidrag för tomgångshyror söks för en lokal som avvecklats vid Sorterargatan 23. Arbetsforum har flyttat från Sorterargatan 23 till Jämtlandsgatan 151.